

Predsednik opštine Paraćin o nastavku inicijative pred Savetom Evrope

SAŠA PAUNOVIĆ: Gradonačelnici pod pritiskom biće tema Kongresa

Paraćin, Beograd - Na novembarskom plenarnom zasjedanju Kongresa Saveta Evrope i na njenom predstavničkom telu Veću lokalnih vlasti „gradonačelnici pod pritiskom“ biće jedna od najvažnijih tema, kaže za Danas predsednik opštine Paraćin Saša Paunović, koji je pismom o pritiscima na vlasti u opozicionim opštinama inicirao tu raspravu.

Nakon toga, na Paunovićev poziv, februara 2019. u Srbiji bi trebalo da bude održan novi sastanak Komiteta za monitoring Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Evrope sa istom temom, koja se odnosi i

na još neke zemlje. Na nedavnom sastanku Komiteta u Istanbulu, kom je prisustvovao i Paunović, praktično je iskristalisana nova politička tema - postizborni prisci i ucene na opozicione gradonačelnike i odbornike u opozicionim opštinama i gradovima.

Savet Evrope i njegova tela do sada su prevashodno pratili izbore i izborne uslove i reagovali na nepravilnosti, a ispostavilo se da postizborni uslovi rada u opozicionim opštinama i gradovima postaju gorući problem.

- Prosto, vi možete biti izabrani u najlegalnijim uslovima, a posle

izbora dođe neka mafija i tera ljude da glasaju kako ona hoće - plastično objašnjava predsednik Opštine Paraćin Saša Paunović i kaže da taj problem detektovan i u Srbiji.

Osim pritiska na rad postojećih organa lokalnih vlasti, dodaje on, to dovodi i do novog problema: - Ljudi prosto neće da se više kandiduju, neće da rizikuju torturu ako budu izabrani.

Savet Evrope će mimo najavljenih rasprava pokušati da nađe mehanizme da se postizborni pritisci spreče, što nije lako pošto u razvijenim demokratijama takav problem ne postoji.

- U Francuskoj sigurno nikome ne bi palo na pamet da batinama tera odbornika da glasa drugačije od svesti. Ako bi se takvim slučajem nešto tako desilo to bi hitno rešila pravna država, ali pitanje je je šta gde takve države nema?

Domaćini februarskom sastanku Komiteta za monitoring trebalo bi da budu Paraćin, Šabac i Čajetina koji su podržali Paunovićevu inicijativu da se obrati Komitetu Saveta Evrope, a moguće i još neka opština.

- Do tada bi mi unutar Srbije trebalo da priznamo da imamo taj problem i kako ćemo ga prevazići.

■ Savet Evrope i njegova tela do sada su prevashodno pratili izbore i izborne uslove i reagovali na nepravilnosti, a ispostavilo se da postizborni uslovi rada u opozicionim opštinama i gradovima postaju gorući problem

Moramo prestati da se pravimo da je to deo folklor, preterivanje i lokalna tema, kako se sugeriše, već je reč reč o organizovanom pritisku centralnih vlasti koji se sprovodi na nedozvoljen način. Ako ne možemo da se usaglasimo ni u tome da taj očigledan problem postoji, potreban nam je neko ko može imati objektivno mišljenje, a to je nesumnjivo Savet Evrope - zaključuje Paunović.

Paunović je proleto pokrenuo inicijativu da se savetu za Evropu obrate čelnici opozicionih opština i gradova, što su podržali gradonačelnik Šapca Nebojša Zelenović i predsednik opštine Čajetina Milan Stamatović. Kako je saopšteno tada, povod za to obraćanje je organizovana kampanja predstavnika Srpske napredne stranke zbog koje malobrojne opozicione lokalne samouprave u Srbiji funkcionišu pod stalnim pritiscima.

U pismu Opštine Paraćin Savetu Evrope kao dokazi navedena su ometanja rada skupštinskih zasjedanja, fizički upadi poverenika SNS-a tokom sednica, ucenjivanje odbornika i funkcionera da napuste skupštinsku većinu i priključe se SNS-u pojedinačno ili kao alternativna politička opcija.

Uoči sastanka Komiteta, Paunović se susreo i sa premijerkom Srbije Anom Brnabić i dogovoreno je stvaranje radne grupe koja bi razmotrila prigovore.

Jelka Jovanović

Prijem u poslednji čas: Saša Paunović i Ana Brnabić uoči sastanka Komiteta u Istanbulu

Anita Nešić, rukovoditeljka Službe zapošljavanja u Paraćinu, u okviru NSZ Filijale Jagodina

Najviše ljudi posao čeka duže od deset godina

Podaci NSZ o nezaposlenosti slični su iz godine u godinu, a najveći problem je dugotrajna nezaposlenost

Strana III

Veliki ceh zabrane zapošljavanja u javnom sektoru

Ugroženi vrtići, vodovod, finansije...

Stroga primena zakona o zabrani zapošljavanja u slučaju Paraćina politički je motivisana, kao deo orkestriranog pritiska da se izazove kriza u radu uprave, a onda i politička kriza

Strana II

Mala i srednja preduzeća kao riznica novih radnih mesta

Nezaposlenost je jedna od gorućih pitanja Opštine Paraćin pa je jedna od centralnih tema novo zapošljavanje. Otuda je i prvo pitanje za predsednika Opštine Sašu Paunovića kojim planovima će se smanjiti nezaposlenost, povećati zapošljavanje i ujedno sprečiti odliv radne snage iz ove centralne opštine.

ko da je potrebna veoma ozbiljna obuka radnika za stručnu radnu snagu u toj oblasti.

To je najveći kolektiv koji će postojati u Paraćinu, uz firme koje već rade, očekuje se da će imati objekat u industrijskom parku koji radi Opština ili će sami graditi objekat u industrijskoj zoni.

cuske koji bi došli u Srbiju, reč je o nižu malih firmi.

Osim u Industrijskoj zoni, širom Paraćina se otvaraju mala preduzeća. Prošle godine smo radili analizu o mogućnostima otvaranja novih radnih mesta kod malih i srednjih preduzeća, koje je pokazalo da je to najveći potencijal. S druge strane, postoji veoma intenzivno investiranje u oblasti usluga i servisa, imamo ogroman servis za kamione, građen pored autoputa koji će zaposliti 35-6 radnika, u izgradnji su novi ugostiteljski i hotelski kapaciteti na teritoriji Opštine. Recimo, hotel u Sisevcu, turističkom mestu pored Paraćina, u samom gradu imamo etno selo na oko 4.000 kvadrata, nekoliko manjih hotela.

Praktično, kad se gleda taj sektor malih i srednjih preduzeća, mimo investitora poput Rimstera, mi smo za četiri godine dobili poslovni prostor koji je veći nego nekadašnja Fabrika štofa koja je zapošljavala 2.500 radnika. To je nova vrsta investiranja koja nije toliko vidljiva, disperzivno se radi pa nije očigledna, ali kada se pogleda analiza izdatih građevinskih dozvola i izgrađenih objekata dobije se prava slika. I čini mi se da se taj proces ubrzava.

Pomenuta analiza na 18 odsto preduzeća u 2026. otvoreno je više od 350 novih radnih mesta, što je solidna firma za grad veličine Paraćina.

■ To je dobra strana priče, ali problemi su i dalje tu, Staklara je čini se najveći.

- Tako je, već godinama kako nam pada broj nezaposlenih Staklara, ta nezavršena tranzicija je izvor nove nezaposlenosti. Sada je stečaj, otpuštaju se radnici. Srbijagas je svojevremeno preuzeo fabriku, pa je ponovo privatizovano, pa je bugarski vlasnik Cvetan Vasiljev preprodao jednoj srpskoj firmi koja trguje oružjem. Ispostavilo se da to vlasništvo nije pravno urađeno kako valja, kupljeno je ugovorom, a ne preko berze, ako sam dobro razumeo. Onda je pokrenut spor iz Bugarske i firma Vasiljeva je ovde u nekom delu taj spor dobila i imamo pravni vakuum. Taj novi nepravosnažni vlasnik je u fabrici, ali praktično ne može da radi, pa je fa-

>>>>

nastavak na strani IV

NEKADAŠNJI PONOS PARAĆINA BEZ NO

U centru grada preko puta zgrade Skupštine, paraćinska Staklara nekada je imala ekskluzivan izložbeni i prodajni

Veliki ceh zabrane zapošljavanja u javnom sektoru

Ugroženi vrtići vodovod, finan

■ Stroga primena zakona o zabrani zapošljavanja u slučaju Paraćina politički je motivisana, kao deo orkestriranog pritiska da se izazove kriza u radu uprave, a onda i politička kriza

Opštinska uprava Paraćina procvetala bi kada bi joj država, odnosno nadležna komisija, odobrila zapošljavanje trideset do četrdeset radnika!

Zakonski maksimum koji je određen na osnovu objektivnih parametara pre nekoliko godina kaže da Paraćin ima pravo na 570 zaposlenih, a u ovom momentu na stalnom radu je 424 radnika. I to je upitno do kada, jer je prošle jeseni radilo 439, deo je otišao u penziju, stručnjaci na bolje plaćene poslove, a ima i preminulih. Zbog zabrane zapošljavanja u javnom sektoru mnoga i stručna radna mesta su nepopunjena, a zaposleni rade i po više poslova odjednom.

Posebno je opasan odlazak stručnjaka koje nije moguće nadomestiti snalaženjem niti je moguće zaobići propise pa ih angažovati preko agencija za lizing. Ovo drugo rešenje je izvodljivo u javnim preduzećima, ali ne i u ustanovama i administraciji.

Jedna od teških posledica bila je, praktično, zabrana rada vrtića otvorenog 2013. godine u kom praktično i sada nedostaje 40 radnika različitih usmerenja, a među njima 12 vaspitača. Prvi konkurs, pre zabrane zapošljavanja, oboren je iz formalnih razloga, a na novi dočekala zabrana zapošljavanja.

- Ne možete u vrtiću zaposliti vaspitača na „lizing“ ili putem agencije za čuvanje dece, ti ljudi moraju biti u radnom odnosu, moraju ispunjavati zakonom propisane uslove - kaže predsednik Opštine Saša Paunović za Danas i dodaje: - Ne možete ni inspektora da angažujete preko agencije, mora da bude radnik Opštinske uprave da bi dobio ovlašćenje za potpisivanje rešenja.

Dodatna glavobolja je potreba da se novi ljudi obučavaju, posebno na struč-

nim mestima koja zahtevaju iskustvo, pa i licencu. To znači da bi i u slučaju skidanja zabrane zapošljavanja, moglo proći dve, tri godine dok novi inspektor ne počne da radi u punom kapacitetu.

- Da smo mogli pre tri godine da zaposlenim građevinskog inženjera, on je mogao da se obuča kod inspektora koji je u decembru otišao u penziju i sada ne bismo imali problem. Znali smo da čovek mora u penziju, pisali smo zahteve, ali Komisija nam nije odobrila da zaposlimo novog inspektora - kaže Paunović.

Nevidljivi

Poseban apsurd je činjenica da u Upravi ima ljudi koji su po privremenim ugovorima angažovani punih sedam godina, bez mogućnosti da budu u stalnom radnom odnosu. Neki su počeli kao stažisti 2011. godine, pa je ubrzo stupila na snagu zabrana zapošljavanja, pa je produžena i ti ljudi su u nekakvom socijalnom „bestežinskom“ stanju, nevidljivi iako su potrebni i neophodni.

- Međutim, saglasnost za njihovo zapošljavanje ne stiže nikako, a njima život prolazi u neizvesnosti - kaže Paunović.

Počekom juna je kriza izbila u Odeljenju za budžet i finansije, gde po sistematizaciji treba da ima 17 radnika, a preostalo ih je par pa je u jednom trenutku radio samo - načelnik Odeljenja!

- I šta smo mogli? Sedeli smo i gledali se, nismo mogli ništa da plaćamo, a prete nam kazne ako ne plaćamo - objašnjava apsurdnost stanja Paunović i dodaje: - Nemoguće je voditi i firmu bez stručnih radnika, ma hor ne možete voditi bez dirigenta, neće pevati ako mu neka Komisija iz Beograda treba da odobri angažman.

Foto: Miroslav Dragović

- Glavni projekat kojim se bavimo je pružanje servisa potrebnih za kompaniju „Rimaster koja je odlučila da dođe u Paraćin i već dala oglas za zapošljavanje prvih 75 radnika. Zakupili su postojeću halu lokalnog privrednika i tu će sprovesti obuku i početak proizvodnje da bi u naredne tri godine u prvoj fazi zaposlili 350 radnika, a u drugoj fazi, kako su izneli planove na konferenciji za štampu, 700-1000 radnika - kaže Paunović i objašnjava: - I što je najvažnije oni donose novu tehnologiju. Proizvode električne komponente i uređaje vezane za teške građevinske mašine. To je specifična proizvodnja malih serija velikog broja delova, ta-

■ Posle ovog početnog posla, pre svega obuke?

- Da, oni su već krenuli sa radom, samo je pitanje gde i kroz koji model će proširiti kapacitete u Industrijskoj zoni.

■ Industrijska zona je model kom se pribegava jer je praktičan, na jednom mestu se sve obezbedi za potencijalne investitore.

- Da, Opština je izgradila Zonu, 2012. u vreme dok je još trajala ekonomska kriza počeli smo sa prodajom parcela, imamo 14 preduzeća, jednu francusku i bugarsku firmu. Ta francuska firma sada pregovara sa nama o kupovini dodatne zemlje, a razgovaraju i sa drugim preduzetnicima iz Fran-

Nove investicije otvaraju nova radna mesta: Paraćin

VIH PROIZVODA

i prostor.

FOTO: Vesti Paraćin

sijsije...

Kako je onda moguće efikasno voditi opštinu sa 40.000 stanovnika?

Deluje neverovatno, ali početkom leta je došlo do krize u snabdevanju vodom, upravo zbog zabrane zapošljavanja. U Vodovodu radi 54 radnika, a pre desetak, petnaest godina kada je bilo upola manje korisnika - u međuvremenu je vodovodna mreža proširena na mnoga sela - radilo je 40 ljudi više. Vodovod je složen sistem kojim moraju da upravljaju stručni ljudi, ali zbog zabrane zapošljavanja koja obuhvata i monterne prinuđeni su da se snalaze ili preko agencija, što nije pouzdano, ili da mole penzionisane montere da na dobrovoljnoj bazi „uskoče“ kad dođe do problema u sistemu.

- Trideset hiljada ljudi u jednom trenutku deset dana duže nego što je bilo neophodno po prirodi kvara nije imalo vodu. A ko bi bio kriv da je izbila neka zaraza? Pa, Vodovod i Opština, iako smo mi nemoćni da bilo šta učinimo dok zabrana traje - kaže Paunović.

Za njega nema sumnje da je stroga primena zakona u slučaju Paraćina politički motivisana, kao deo orkestriranog pritiska da se izazove kriza u radu uprave, a onda i politička kriza. Poređenja radi navodi primer opštine slične veličine u Vojvodini koja ima 300 zaposlenih više, a odobren joj je prijem u stalni radni odnos četiri nova komunalna inspektora.

Paunović kaže i da nije problem u Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu koje redovno prosleđuje zahteve - što je lane utvrđeno i putem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja. Ključ je u rukama Komisije koja odbija sve zahteve.

- Neverovatno je da mi godinama ne dobijamo nijednu saglasnost, a Beograd u jednom danu dobije saglasnost za 3000 zaposlenih. U odnosu na broj stanovnika, mi bismo trebali da dobijemo odobrenje za zapošljavanje 110 radnika - pravi još jedno poređenje Paunović.

Anita Nešić, rukovoditeljka Službe zapošljavanja u Paraćinu, u okviru NSZ Filijale Jagodina

Najviše ljudi posao čeka duže od deset godina

Nacionalna služba zapošljavanja u Paraćinu, kao i u drugim mestima, vodi evidenciju o onima koji se prijave. O trendovima i promenama na tom spisku razgovaramo sa Anitom Nešić, rukovoditeljkom Službe zapošljavanja u Paraćinu, u okviru NSZ Filijale Jagodina

Koliko je nezaposlenih na evidenciji NSZ u Paraćinu i koja je struktura u smislu školske spreme, godina života, dužine čekanja i pola?

- Na kraju juna 2018. godine na evidenciji Nacionalne službe zapošljavanja Paraćin, bilo je evidentirano 7.640 nezaposlenih lica. Od tog broja 3.994 žena ili 52,28 odsto.

Posmatrano po stepenu stručne spreme, najviše je lica sa I stepenom stručne spreme i to 2.686 lica (35,16 odsto), zatim sa IV stepenom stručne spreme 2.376 (31,1 odsto), III stepenom stručne spreme 1.678 (21,96 odsto), VII stepenom stručne spreme 416 lica (5,45 odsto), zatim VI - 329 (4,31 odsto), II stepenom stručne spreme 94 (1,23 odsto), V stepenom stručne spreme 59 (0,77 odsto) i dvoje (0,03 odsto) lica sa VIII stepenom stručne spreme.

Po godinama starosti, najveći broj nezaposlenih je starosne dobi od 55-59 godina 1.018 (13,32 odsto), zatim 50-54 godine 952 (12,46 odsto), 40-44 godine 911 (11,92 odsto), dok je učešće mladih od 25-29 godina 772 (10,10 odsto).

Kada se posmatra struktura nezaposlenih prema dužini čekanja na zaposlenje, najveći broj nezaposlenih čeka na zaposlenje u Paraćinu preko 10 godina i to 1.302 (17,04 odsto), zatim 5-8 godina 1.184 (15,5 odsto), dok je broj lica na evidenciji koja traže posao do 3 meseca 590 (7,72 odsto).

Koliko se ljudi godišnje poslednje tri prijavljuju i odjavljuju sa NZS. Imate li evidenciju o njihovom kretanju - koliko dobije posao i u kom svojstvu (po privremenom ugovoru ili za stalno) i znate li koliko odlazi u inostranstvo? U sklopu toga - imate li nezaposlenih lekara, medicinskih sestara i negovatelja?

- Od početka 2018. godine do 30.06.2018. na evidenciju NSZ Službe Paraćin se prijavilo 1.652 lica. Od tog broja 312 su prvi put na evidenciji.

To je taj trend koji je bio zastupljen i prethodnih godina, slični su parametri. Na primer u 2017. godini smo imali ukupno novoprijavljenih 3.160 lica, od tog broja prvi put na evidenciji 711. S tim u vezi treba napomenuti da se veliki broj lica ponovo u toku godine, prijavljuju I više puta i to nakon isteka radnog odnosa na određeno vreme ili isteka radnog angažovanja, nakon prestanka rada po privremenim i povremenim poslovima.

Kada je u pitanju odjava ili presta-

nak vođenja evidencije, od početka 2018. godine do 30. juna za ukupno 2.132 lica je prestala evidencija i to po različitim osnovama, jer se prestanak evidencije vrši i nakon zapošljavanja nezaposlenih lica ili u skladu sa Zakonom kada se lice samo odjavi ili ne javi u predviđenom roku.

nama je takođe sličan trend. U 2017. za ukupno 4.702 nezaposlena lica je prestala evidencija, gde od tog broja na neodređeno se zaposlilo 563 lica, a po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima ili po drugom osnovu je bilo angažovano 2.864 lica.

Kada je u pitanju zapošljavanje u

Suficitarna zanimanja u Paraćin su hemijsko-tehnološki tehničari, prodavci, automehaničari, ekonomski tehničari, elektrotehničari računara, maturanti gimnazije, ekonomisti

Deficitarni trenutno profesori fizike, diplomirani inženjeri saobraćaja za drumski saobraćaj i armirači

Najvažnije je zapošljavanje, u prvoj polovini 2018. godine od ukupnog broja, njih 589 je zasnovalo radni odnos na određeno vreme, 359 na neodređeno, a 965 lica je angažovano na obavljanju privremenih i povremenih poslova, odnosno u pitanju je rad van radnog odnosa. U prethodnim godi-

inostranstvu Nacionalna služba za zapošljavanje je u obavezi da u skladu sa ponudom poslodavca, u što kraćem roku, pokrene postupak posredovanja u pronalaženju traženog profila preko naših filijala koje pokrivaju celu teritoriju Republike Srbije, objavi oglas na svojoj internet stranici i u glasili pod nazivom „Poslovi“, kao i da izvrši predselekciju kandidata i da zainteresovana lica uputi na razgovor sa poslodavcem. Postupak konačne selekcije i odabira kandidata u potpunosti je u nadležnosti poslodavca. Skrećemo pažnju da je poslodavac obavezan da zaključi ugovor o radu sa licem pre njegovog odlaska na rad u inostranstvo. Napominjemo da Naci-

Podaci NSZ o nezaposlenosti slični su iz godine u godinu, a najveći problem je dugotrajna nezaposlenost

onalna služba za zapošljavanje ne naplaćuje usluge posredovanja poslodavcima.

Po ovom pitanju možemo govoriti isključivo o oglasima koje je poslodavac objavio preko NSZ. Najveći broj oglasa je bio za zapošljavanje medicinskog osoblja - negovatelja i to medicinskih tehničara ili pedijatrijskih sestara.

Iz Opštine Paraćin tokom 2018. godine nije bilo velikog odziva, za sada samo četvorica lica, glavni ograničavajući faktor je neznanje nemačkog jezika, jer je u oglasima predviđeno znanje nemačkog jezika na A2 do B2 nivoa. Za lekare i drugo medicinsko osoblje nije bilo objavljenih oglasa preko NSZ poslednjih par godina.

Lekari se prema izjavama lica i po informacijama iz drugih institucija, uglavnom odlučuju na samostalan odlazak i direktno uspostavljanje komunikacije sa inostranim poslodavcima.

Na evidenciji u Paraćinu imamo nezaposlenih lekara, trenutno je taj broj 26 i medicinskih sestara ukupno 57, kao i ostalih medicinskih profila.

Koja su suficitarna, teško zapošljiva zanimanja, a koja deficitarna?

- Suficitarna zanimanja u Službi Paraćin su hemijsko-tehnološki tehničari, prodavci, automehaničari, ekonomski tehničari, elektrotehničari računara, maturanti gimnazije, ekonomisti.

Deficitarni trenutno profesori fizike, diplomirani inženjeri saobraćaja za drumski saobraćaj i armirači.

Koliko ljudi koristi programe prekvalifikacije/dokvalifikacije u organizaciji NZS i molim vas dajte nam podatke o tim programima.

- U 2017. godini smo organizovali dve obuke za tržište rada koje su finansirane iz projekta IPA 2012. i to obuka za izradu bureka i testanih kora, gde je pohađalo i uspešno završilo obuku 14 lica. Ove godine je takođe planirana obuka za zavarivače, gde očekujemo raspisivanje javnog poziva u toku godine.

Za sve ove programe imamo jako izraženo interesovanje na području Opštine Paraćin.

Koliko je interesovanje za obuku za programiranje za koju je raspisan poziv NSZ?

- Generalno, veliko je interesovanje za pomenute obuke za programiranje. Obzirom da je lokacija izvođenja obuke u drugim gradovima, u Službi Paraćin se prijavilo nekih dvadesetak lica. Inače, troškovi prevoza se refundiraju licima u iznosu do 10.000 dinara.

Ima li saradnje sa privredom i obrazovanjem i hoćete li se kao neka vrsta posrednika uključiti u program dualnog obrazovanja?

- Saradnja NSZ Službe Paraćin sa privredom i institucijama obrazovanja je na odličnom nivou, a što se tiče programa dualnog obrazovanja redovno smo bili prisutni na svim zakazanim sastancima, koji su organizovani u Pomoravskom okrugu I u Opštini Paraćin. Aktivnu ulogu ćemo imati i u svim narednim aktivnostima na ovom polju.

Stvarno nezaposleni su nepoznanica

Imate li procene koliko je ljudi van evidencije NZS nezaposleno u Paraćinu i na koji način oni nalaze posao?

- Nacionalna služba za zapošljavanje isključivo raspolaže podacima sa naše evidencije, što je i naš bitan zadatak pored sprovođenja mera aktivne politike zapošljavanja, tako da ovim podacima ne raspolažemo, a za eventualni odgovor se možete obratiti Zavodu za statistiku Republike Srbije, koja se bavi i ovim pitanjem.

Čokolend - slatki brend Paraćina

Čokolend je 1991. osnovan kao ćerka firma Paraćinke, da bi posle nekoliko promena vlasničke i statusne situacije od 2015. bio ono što je i sada akcionarsko društvo u privatnom vlasništvu. Zapošljava 160-175 ljudi različitih profila, a prosečna plata je 40.000 dinara

CSS, to nije skraćenica neke globalne mreže ili tajne službe, već industrijska karta Paraćina koja se svodi na tri strateška proizvoda - cement, staklo i slatkiše.

Za cement je odvajkada zadužena Cementara u Popovcu, za staklo Staklara, a za slatkiše Paraćinka i - Čokolend, sve veće i značajnije carstvo čokolade, ali i slanih đakonija, pre svega tortilja od celog zrna kukuruza bez vode i aditiva, spremanih po posebnoj tehnologiji iz zemlje tortilja - Meksika.

Čokolend je 1991. osnovan kao ćerka firma Paraćinke, da bi posle nekoliko promena vlasničke i statusne situacije od 2015. bio ono što je i sada akcionarsko društvo u privatnom vlasništvu.

- Nakon te transformacije puno je investirano, prošireni su proizvodni kapaciteti, kupljene nove

Uskoro novi proizvodi i novi radnici: Marko Simić

mašine, prošle godine smo izgledili oko 2.500 kvadrata magacinskog prostora - kaže za Danas direktor Marko Simić, napominjući da se

Foto: Arhiva Čokolenda

proizvodi izvoze u desetak evropskih i zemalja regiona, te da se njihovi proizvodi mogu naći u renomiranim lancima, ali u u lancima malih radnji.

Sve to što već postoji i što se planira je preduslov za jedno od najvažnijih strateških opredeljenja i kolektiva i Opštine - zapošljavanje.

U Čokolendu danas radi 160 i 175 radnika, zavisno od obima posla, obaveza... Kako je gro žena, česta su i - po-

rodiljska bolovanja. Prosečna plata je 40.000 dinara, što se za onu vrstu industrije smatra pristojnom zaradom.

Uskoro će novi proizvodni program - proizvod je još poslovna tajna - ali otvoriće još tridesetak radnih mesta. Za posebne profile Čokolend ima i poseban tretman - stipendije na neophodne, ali i sopstveni program saradnje sa tehničkom i Trgovinsko-ekonomskom školom koji je praktično dualno obrazovanje. To nije sve, jer

kao proizvođač širokog spektra proizvoda Čokolend ima i mrežu dobavljača, što znači da inicira i poslovanje proizvođača ambalaže, recimo, ali i posebnih oblasti kao što su dizajn - tako je slađe kad lepo izgleda - i već pomenutu distribuciju, što u sopstvenoj režiji, što preko drugih. Zapravo, Čokolend je - posle svih mena - jedno od srednjih preduzeća koje doprinosi novom zapošljavanju Paraćina stabilno i sigurno, što je dugoročni cilj.

Mala i srednja preduzeća kao riznica novih radnih mesta

>>>>>

nastavak sa strane II

brika u stečaju koji takođe još nije pravosnažan. Staklara ima tržište, ima i tehnologiju pošto je Vasilev zaista uložio mnogo novca, zvanično više od sto miliona evra, to je ogromna investicija i nema dileme da je uloženo. Drugo je pitanje koliko to sada vredi, pošto nije moguće posloovati.

Jedino rešenje da fabrika opet radi je da se po pravosnažnosti stečaj brzo okonča i nađe se kupac koji se bavi proizvodnjom stakla i da Staklara opet bude ozbiljan proizvođač za ovo tržište.

■ O koliko ljudi govorite?

- Pre stečaja je bilo oko 800 radnika, sada je 500-600. Pogon za proizvodnju flaša još radi, drugi deo za proizvodnju čaša gde može da radi još nekoliko stotina radnika, još nije montiran iako je Vasilev kupio opremu.

■ Jedna od razliki mogućnosti je poljoprivreda, a kako je ovo poljoprivredni kraj, kakve su tu mogućnosti zapošljavanja?

- Poljoprivreda je tradicionalno zastupljena ovde i mnogi ljudi žive od poljoprivrede. U poslednje vreme došlo je do promena, posebno među onima koji su odlučili da se profesionalno bave tim poslom. Ranije smo imali mnogo malih gazdinstava, ima ih i sada naravno, ali bilo je mnogo neobra-

đene zemlje pošto su je posedovali oni koji više ne žive na selu ili staračka domaćinstva.

Danas se obradive površine šire, ima poljoprivrednika koji se bave povrtarstvom sa godišnjim prometom 500-700 hiljada evra, to su ozbiljne firme i ima ih sve više. Tu nam je problem komasacija koja je u toku i posle koje ćemo još ozbiljnije moći da pristupimo organizovanoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Uz nju se radi i nova prerađivačka industrija, prevashodno prerada mesa, pa ima dosta uzgoja stoke i sve više srednjih i malih preduzeća za preradu mesa.

■ U vreme stvaranja nove industrije ili unapređenja stare proizvodnje svuda se javlja problem kvalifikovane radne snage. Na manjak stručnih radnika žali se dosta investitora. Da li privreda i školstvo u Paraćinu sarađuju u tom smislu?

- U Srednjoj tehničkoj školi i do sada smo imali smerove za prerađivačku industriju, Elektroškola može da radi za Šveđane, što je dobro i za školu da uđe u saradnju. Šveđani će svoje radnike obučavati u Švedskoj i Poljskoj, imaju čak i u Kini pogone, ali svakako će biti značajno da se i škola uključi u njihov sistem.

■ U smislu dualnog obrazovanja?

- U svakom slučaju da otvori odgovarajuće smerove i da se učenicima omogući praksa.

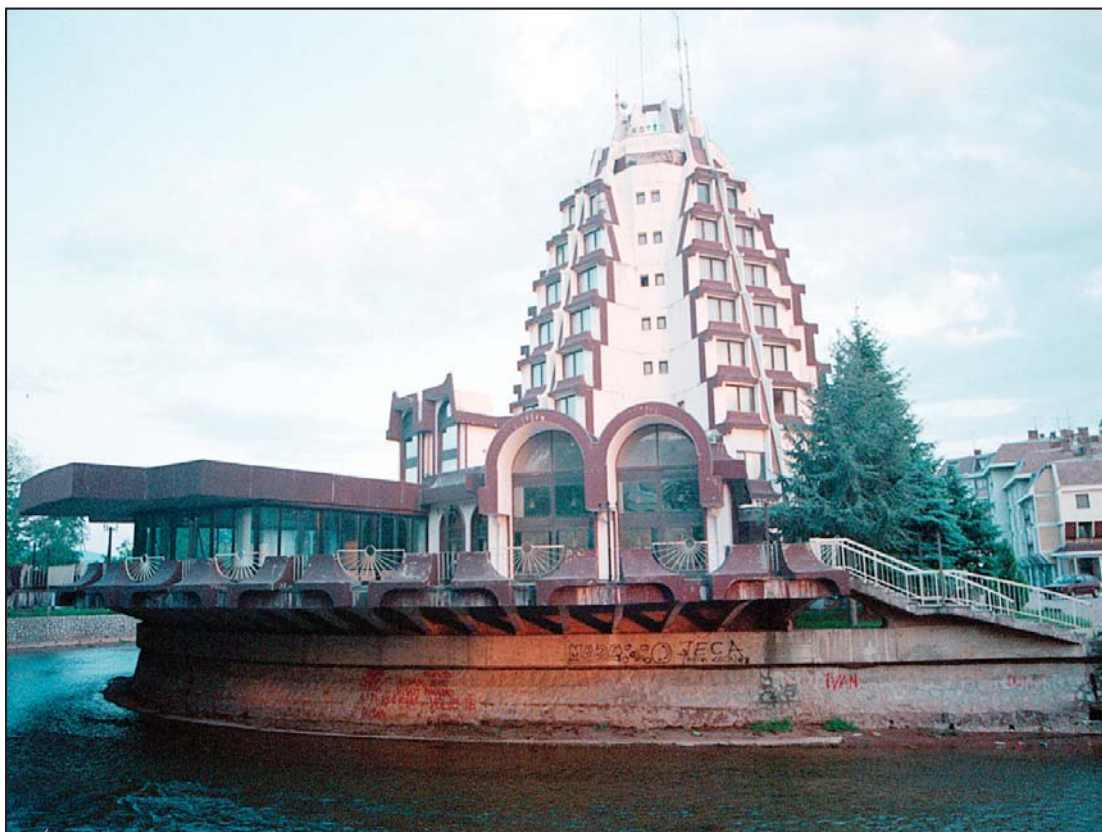

Foto: Stanislav Milošević

O Paraćinu

Paraćin se nalazi na Koridoru 10, na autoputu i železničkoj pruzi Beograd - Niš i na raskršnici puteva između zapada i istoka Srbije, što mu otvara različite razvojne šanse. Posедуje industrijsku zonu Zmič (u opštinskom vlasništvu), opremljenu svom potrebnom infrastrukturom, pa je za svakog ko želi da započne poslovanje u

ovom delu Srbije, Paraćin dobar izbor. I za domaće preduzetnike, ne samo za strane investitore. Onima koji ispunе zakonske uslove, nudi se besplatno zemljište u industrijskoj zoni, ali i neke druge pogodnosti, u skladu sa uredbama koje važe za čitavu teritoriju Srbije. Logistika se podrazumeva. U Paraćinu su posebno razvijeni prehrambena industrija, građevinstvo, tekstilna industrija, metalurgija i obrada metala, turizam i usluge.

Kompanija „Rimster EB“ pokreće proizvodnju

Kompanija „Rimster EB“ iz Švedske koja se bavi proizvodnjom električnih sistema za teška vozila poput buldožera i kranova, a plasira svoje proizvode na evropska tržišta, pokreće proizvodnju u Paraćinu. U narednih deset godina zapošliće desetak hiljada radnika. Kako je ne-

давно potvrdio u Paraćinu Tomas Stalnert, direktor kompanije, pregovori su trajali godinu dana, bilo je nekoliko sastanaka, a odluka je doneta nekoliko meseci - „U igri“ je bilo više opština, posle je izbor sužen na dve, da bi Paraćin bio odabran zbog stabilnosti i podrške, od-

nosno dobre saradnje koju je investitoru pružao, kazao je Stalnert na konferenciji za novinare. Vrednost kompletne investicije još se ne zna, ali zna se da samo objekat koji treba da se izgradi, sa pratećim instalacijama bez opreme, vredi oko dva miliona evra.

Paraćin

Urednica: Jelka Jovanović; Novinari: Ekipa Danasa; Obrada fotografija: Stanislav Milošević; Korektura: Ana Rončević; Prelom: Branislav Bešević